

עבודה זרה ה'יב – אבות א'ג

פרק ה – משנה יב

הַלּוֹקֵחַ כָּלִי תַשְׁמִישׁ מִן הַגּוֹי, אֶת שְׁדָרְכּוֹ לְהַטְבִּיל, יִטְבִּיל. לְהַגְעִיל, יִגְעִיל.
לְלַבֵּן בְּאוֹר, יִלְבֵּן בְּאוֹר. הַשְׁפּוּד וְהַאֲסָפָה, מְלַבֵּן בְּאוֹר.
הַסָּקִין, שְׁפָה וְהִיא טְהוֹרָה:

הדרן עלך מסכת עבודה זרה

מסכת אבות

פרק א – משנה א

מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי, וּמִסֵּרָה לִיהוֹשֻׁעַ, וִיהוֹשֻׁעַ לְזִקְנִים, וְזִקְנִים
לְנָבִיאִים, וְנָבִיאִים מִסֵּרוּהָ לְאַנְשֵׁי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה.
הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים, הָיוּ מִתּוֹנִים בְּדִין,
וְהִעֲמִידוּ תַלְמִידִים הֶרְבֵּה, וַעֲשׂוּ סִיג לַתּוֹרָה:

פרק א – משנה ב

שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק הָיָה מְשִׁירֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה.
הוּא הָיָה אוֹמֵר, עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד,
עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוּת חַסְדִּים:

פרק א – משנה ג

אַנְטִיגֶנוֹס אִישׁ סוֹכּוֹ קִבֵּל מִשְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק.
הוּא הָיָה אוֹמֵר, אֵל תִּהְיוּ כְּעַבְדִּים הַמְּשַׁמְשִׁין אֶת הָרֶב עַל מִנַּת לְקַבֵּל
פָּרֶס, אֲלָא הָיוּ כְּעַבְדִּים הַמְּשַׁמְשִׁין אֶת הָרֶב שְׁלֹא עַל מִנַּת לְקַבֵּל פָּרֶס,
וְהִי מוֹרָא שְׁמַיִם עֲלֵיכֶם:

אבות א:ד – א:ז

פרק א – משנה ד

יוסי בן יועזר איש צרדה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים קבלו מהם.
יוסי בן יועזר איש צרדה אומר, יהי ביתך בית ועד לחכמים,
והוי מתאבק בעפר רגליהם, והוי שותה בצמא את דברייהם:

פרק א – משנה ה

יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר, יהי ביתך פתוח לרוחה, ויהיו עניים
בני ביתך, ואל תרבה שיחה עם האשה.
באשתו אמרו, קל וחקר באשת חברו. מכאן אמרו חכמים, כל זמן שאדם
מרבה שיחה עם האשה, גורם רעה לעצמו, ובוטל מדברי תורה, וסופו
יורש גיהנם:

פרק א – משנה ו

יהושע בן פרחה ונתאי הארכלי קבלו מהם.
יהושע בן פרחה אומר, עשה לך רב, וקנה לך חבר,
והוי דן את כל האדם לכף זכות:

פרק א – משנה ז

נתאי הארכלי אומר, הרחק משכנו רע, ואל תתחבר לרשע, ואל תתיאש
מן הפרענות:

אבות א:ח – א:יא

פרק א – משנה ח

יְהוּדָה בֶּן טַבַּאי וְשִׁמְעוֹן בֶּן שֹׁטָח קִבְּלוּ מֵהֶם.
יְהוּדָה בֶּן טַבַּאי אוֹמֵר, אֵל תַּעַשׂ עֲצֻמָּה כְּעוֹרְכֵי הַדִּינִין.
וְכַשִּׁי הָיוּ בְּעַלֵּי דִינִין עוֹמְדִים לִפְנֵיָהּ, יֵהְיוּ בְּעִינֶיהָ כְּרֹשְׁעִים.
וְכַשֵּׁנְפֻטָּרִים מִלִּפְנֵיהָ, יֵהְיוּ בְּעִינֶיהָ כְּזֹכָאִין, כְּשֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת הַדִּין:

פרק א – משנה ט

שִׁמְעוֹן בֶּן שֹׁטָח אוֹמֵר, הָיוּ מְרַבֶּה לַחֲקֹר אֶת הָעֵדִים, וְהָיוּ זֹהִיר בַּדְּבָרִיד,
שָׁמָּה מֵתוֹכֶם יִלְמְדוּ לְשִׁקֵּר:

פרק א – משנה י

שִׁמְעִיה וְאַבְטָלִיוֹן קִבְּלוּ מֵהֶם. שִׁמְעִיה אוֹמֵר, אָהֵב אֶת הַמְּלָאכָה,
וְשֵׁנָא אֶת הַרְבֵּנוֹת, וְאֵל תִּתּוֹדַע לְרִשּׁוֹת:

פרק א – משנה יא

אַבְטָלִיוֹן אוֹמֵר, חֲכָמִים, הִזְהָרוּ בַּדְּבָרִיכֶם, שָׁמָּה תַּחֲבוּבוּ חוֹבַת גְּלוּת וְתִגְלוּ
לְמָקוֹם מִיָּם הָרָעִים, וְיִשְׁתּוּ הַתְּלִמִּידִים הַבָּאִים אַחֲרֵיכֶם וְיָמוּתוּ,
וְנִמְצָא שֵׁם שָׁמַיִם מִתְחַלֵּל:

אבות א:יב – א:טו

פרק א – משנה יב

הלל ושמאי קבלו מהם. הלל אומר, הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה:

פרק א – משנה יג

הוא היה אומר, נגד שמא, אבד שמה. ודלא מוסיף, יסף. ודלא יליף, קטלא חיב. ודאשתמש בתגא, חלף:

פרק א – משנה יד

הוא היה אומר, אם אין אני לי, מי לי. וכשאני לעצמי, מה אני. ואם לא עכשיו, אימתי:

פרק א – משנה טו

שמאי אומר, עשה תורתך קבע. אמר מעט ועשה הרבה, והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות:

אבות א:טז – ב:א

פרק א – משנה טז

רַבִּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר, עֲשֵׂה לְךָ רֵב, וְהִסְתַּלַּק מִן הַסֶּפֶק,
וְאַל תִּרְבֶּה לַעֲשׂוֹת אִמּוּדוֹת:

פרק א – משנה יז

שְׁמַעוֹן בֶּנִּי אוֹמֵר, כָּל יָמֵי גְדֻלָּתִי בֵּין הַחֲכָמִים, וְלֹא מִצָּאתִי לְגוֹף טוֹב אֶלָּא
שְׁתִּיקָה. וְלֹא הַמְדִּירָשׁ הוּא הָעֵקֶר, אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה.
וְכָל הַמְרַבֶּה דְּבָרִים, מְבִיא חֵטָא:

פרק א – משנה יח

רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד,
עַל הַדִּין וְעַל הָאֱמֶת וְעַל הַשְּׁלוֹם,
שְׁנֵאֲמָר (זְכָרִיָּה ח) אֱמֶת וּמִשְׁפָּט שְׁלוֹם שְׁפָטוּ בְּשַׁעְרֵיכֶם:

פרק ב – משנה א

רַבִּי אוֹמֵר, אִיזוּהִי דֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל שִׁיבֵר לוֹ הָאָדָם, כֹּל שֶׁהִיא תִּפְאֶרֶת לַעֲוֹשֶׂיהָ
וְתִפְאֶרֶת לוֹ מִן הָאָדָם.
וְהוּא זֶהִיר בְּמִצְוָה קְלָה כְּבַחֲמוּרָה, שְׂאִין אֶתָּה יוֹדֵעַ מִתֵּן שְׂכָרָן שֶׁל מִצְוֹת.
וְהוּא מִחְשֵׁב הַפֶּסֶד מִצְוָה כְּנֶגֶד שְׂכָרָהּ, וְשֹׂכֵר עֲבָרָה כְּנֶגֶד הַפֶּסֶדָּה.
וְהִסְתַּכֵּל בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים וְאִי אֶתָּה בָּא לִידֵי עֲבָרָה,
דַּע מָה לְמַעַלָּה מִמֶּךָ, עֵין רוּאָה וְאַזְנוֹ שׁוֹמַעַת, וְכָל מַעֲשִׂיךָ בִּסְפָר נִכְתָּבִין:

אבות ב:ב – ב:ה

פרק ב – משנה ב

רַבֵּן גַּמְלִיאֵל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא אָמַר, יָפָה תַלְמוּד תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ, שִׁיגִיעַת שְׁנֵיהֶם מְשַׁכַּחַת עוֹן. וְכָל תּוֹרָה שֶׁאִין עִמָּה מְלָאכָה, סוּפָה בְּטֵלָה וְגוֹרֶרֶת עוֹן. וְכָל הָעֲמָלִים עִם הַצְּבוּר, יֵהְיוּ עֲמָלִים עִמָּהֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם, שְׁזִכּוֹת אֲבוֹתָם מוֹסִיעֶתָן וְצִדְקָתָם עוֹמֶדֶת לָעַד. וְאַתֶּם, מַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם שָׂכָר הַרְבֵּה כָּאֵלוּ עֲשִׂיתֶם:

פרק ב – משנה ג

הוּוּ זֶהִירִין בְּרִשּׁוֹת, שֶׁאִין מִקְרָבִין לוֹ לְאָדָם אֶלָּא לְצֶרֶךְ עֲצָמוֹ. נִרְאִין כְּאוֹהֲבִין בְּשַׁעַת הַנֶּאֱתָן, וְאִין עוֹמְדִין לוֹ לְאָדָם בְּשַׁעַת דְּחֻקוֹ:

פרק ב – משנה ד

הוּא הִיָּה אָמַר, עֲשֵׂה רְצוֹנוֹ כְּרְצוֹנֶךָ, כְּדִי שִׁיעֲשֶׂה רְצוֹנֶךָ כְּרְצוֹנוֹ. בְּטֵל רְצוֹנֶךָ מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ, כְּדִי שִׁיבְטֵל רְצוֹן אֲחֵרִים מִפְּנֵי רְצוֹנֶךָ. הֵלֵל אָמַר, אֵל תִּפְרֹשׁ מִן הַצְּבוּר, וְאַל תֵּאֲמִין בְּעֲצָמֶךָ עַד יוֹם מוֹתֶךָ, וְאַל תִּדִּין אֶת חֲבֶרֶךָ עַד שֶׁתִּגִּיעַ לְמִקְוָמוֹ, וְאַל תֵּאֲמַר דְּבַר שְׂאִי אֶפְשָׁר לִשְׁמַע, שְׁסוּפוּ לְהִשְׁמַע. וְאַל תֵּאֲמַר לְכִשְׂאִפְנָה אֲשֶׁנָּה, שְׁמָא לֹא תִפְנָה:

פרק ב – משנה ה

הוּא הִיָּה אָמַר, אִין בּוֹר יָרָא חֲטָא, וְלֹא עִם הָאֶרֶץ חָסִיד, וְלֹא הִבִּישׁוֹן לָמֵד, וְלֹא הִקְפִּדוֹן מִלְּמֵד, וְלֹא כָּל הַמְרַבֵּה בְּסִחּוּרָה מִחֻפִּים. וּבְמִקּוֹם שֶׁאִין אֲנָשִׁים, הַשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת אִישׁ:

אבות ב:ו – ב:ט

פרק ב – משנה ו

אף הוא ראה גלגלת אחת שצפה על פני המים.
אמר לה, על דאטפת, אטפוד. וסוף מטיפיד יטופון:

פרק ב – משנה ז

הוא היה אומר, מרבה בשר, מרבה רמה. מרבה נכסים, מרבה דאגה.
מרבה נשים, מרבה כשפים. מרבה שפחות, מרבה זמה.
מרבה עבדים, מרבה גזל.
מרבה תורה, מרבה חיים. מרבה ישיבה, מרבה חכמה.
מרבה עצה, מרבה תבונה. מרבה צדקה, מרבה שלום.
קנה שם טוב, קנה לעצמו.
קנה לו דברי תורה, קנה לו חיי העולם הבא:

פרק ב – משנה ח

רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל ומשמאי. הוא היה אומר, אם למדת תורה
הרבה, אל תחזיק טובה לעצמך, כי לכך נוצרת.
חמשה תלמידים היו לו לרבן יוחנן בן זכאי, ואלו הן,
רבי אליעזר בן הורקנוס, ורבי יהושע בן חנניה, ורבי יוסי הכהן,
ורבי שמעון בן נתנאל, ורבי אלעזר בן ערך. הוא היה מונה שבחן.
רבי אליעזר בן הורקנוס, בור סוד שאינו מאבד טפה.
רבי יהושע בן חנניה, אשרי יולדתו. רבי יוסי הכהן, חסיד.
רבי שמעון בן נתנאל, ירא חטא. ורבי אלעזר בן ערך, מעין המתגבר.
הוא היה אומר, אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים,
ואליעזר בן הורקנוס בכף שניה, מכריע את כלם.
אבא שאול אומר משמו, אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים,
ורבי אליעזר בן הורקנוס אף עמהם, ורבי אלעזר בן ערך בכף שניה,
מכריע את כלם:

אָמַר לָהֶם, צֹאוּ וּרְאוּ אִיזוֹהִי דֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּדְבַּק בָּהּ הָאָדָם.
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר, עֵין טוֹבָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֵר, חֵבֶר טוֹב.
רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר, שָׁכֵן טוֹב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר, הָרוּאָה אֶת הַנּוֹלָד.
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר, לֵב טוֹב. אָמַר לָהֶם, רוּאָה אֲנִי אֶת
דְּבָרֵי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֶרְדֵּי מִדְּבָרֵיכֶם, שֶׁבְּכָלֵל דְּבָרָיו דְּבָרֵיכֶם.
אָמַר לָהֶם צֹאוּ וּרְאוּ אִיזוֹהִי דֶרֶךְ רָעָה שֶׁיִּתְרַחֵק מִמֶּנָּה הָאָדָם.
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר, עֵין רָעָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֵר, חֵבֶר רָע.
רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר, שָׁכֵן רָע. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר, הַלּוֹה וְאִינוּ מְשֻׁלָּם.
אֶחָד הַלּוֹה מִן הָאָדָם, כָּלוּהוּ מִן הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לז)
לֹא רָשָׁע וְלֹא יֹשֵׁלִם, וְצַדִּיק חֹנֵן וְנוֹתֵן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר, לֵב רָע. \
אָמַר לָהֶם, רוּאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֶרְדֵּי מִדְּבָרֵיכֶם, שֶׁבְּכָלֵל דְּבָרָיו
דְּבָרֵיכֶם:

אבות בי – ביג

פרק ב – משנה י

הם אמרו שלשה שלשה דברים.
רבי אליעזר אומר, יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך,
ואל תהי נוח לבעס. ושוב יום אחד לפני מיתתו.
והוי מתחמם כנגד אורן של חכמים, והוי זהיר בגחלתו שלא תכוה,
שנשיכתו נשיכת שועל, ועקיפתו עקיפת עקרב,
ולחישתו לחישת שרף, וכל דבריהם כגחלי אש:

פרק ב – משנה יא

רבי יהושע אומר, עין הרע, ויצר הרע, ושנאת הבריות,
מוציאין את האדם מן העולם:

פרק ב – משנה יב

רבי יוסי אומר, יהי ממון חברך חביב עליך כשלך,
והתקן עצמך ללמד תורה, שאינה ירשה לך.
וכל מעשיך יהיו לשם שמים:

פרק ב – משנה יג

רבי שמעון אומר, הוי זהיר בקריאת שמע ובתפלה.
וכשאתה מתפלל, אל תעש תפלתך קבע,
אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא,
שנאמר (יואל ב) כי חנון ורחום הוא ארך אפים
ורב חסד ונחם על הרעה. ואל תהי רשע בפני עצמך:

אבות ב:יד – ג:א

פרק ב – משנה יד

רבי אלעזר אומר, הוי שקוד ללמוד תורה, ודע מה שתשיב לאפיקורוס.
ודע לפני מי אתה עמל.
ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך:

פרק ב – משנה טו

רבי טרפון אומר, היום קצר והמלאכה מרבה, והפועלים עצלים,
והשכר הרבה, ובעל הבית דוחק:

פרק ב – משנה טז

הוא היה אומר, לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין לבטל ממנה.
אם למדת תורה הרבה, נותנים לך שכר הרבה.
ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך.
ודע מתן שכרו של צדיקים לעתיד לבא:

פרק ג – משנה א

עקיבא בן מהללאל אומר, הסתכל בשלשה דברים
ואי אתה בא לידי עברה.
דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון.
מאין באת, מטפה סרוחה, ולאן אתה הולך, למקום עפר רמה ותולעה.
ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון, לפני מלך המלכים הקדוש
ברוך הוא:

אבות ג:ב – ד:ה

פרק ג – משנה ב

רבי חנינא סגן הכהנים אומר, הוי מתפלל בשלומה של מלכות, שאלמלא מוראה, איש את רעהו חיים בלעו.
רבי חנינא בן תרדיון אומר, שנים שיושבין ואין ביניהן דברי תורה, הרי זה מושב לצים, שנאמר (תהלים א) ובמושב לצים לא ישב. אבל שנים שיושבין ויש ביניהם דברי תורה, שכינה שרויה ביניהם, שנאמר (מלאכי ג) אז נדברו יראי יי איש אל רעהו ויקשב יי וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי יי ולחשבי שמו.
אין לי אלא שנים, מנין שאפלו אחד שיושב ועוסק בתורה, שהקדוש ברוך הוא קובע לו שכר, שנאמר (איכה ג) ישב בדד וידם כי נטל עליו:

פרק ג – משנה ג

רבי שמעון אומר, שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה, כאלו אכלו מזבחי מתים, שנאמר (ישעיה כח) כי כל שלחנות מלאו קיא צאה בלי מקום.
אבל שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה, כאלו אכלו משלחנו של מקום ברוך הוא, שנאמר (יחזקאל מא) וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה':

פרק ג – משנה ד

רבי חנינא בן חכינאי אומר, הנעור בלילה והמהלך בדרך יחיד והמפנה לבו לבטלה, הרי זה מתחייב בנפשו:

פרק ג – משנה ה

רבי נחוניא בן הקנה אומר, כל המקבל עליו על תורה, מעבירין ממנו על מלכות ועל דרך ארץ.
וכל הפורק ממנו על תורה, נותנין עליו על מלכות ועל דרך ארץ:

אבות ג:ו – ג:ט

פרק ג – משנה ו

רבי חלפתא בן דוסא איש כפר חנניה אומר, עשרה שיושבין ועוסקין בתורה, שכינה שרויה ביניהם, שנאמר (תהלים פב) אלהים נצב בעדת אל. ומניין אפלו חמשה, שנאמר (עמוס ט) ואגדתו על ארץ יסדה. ומניין אפלו שלשה, שנאמר (תהלים פב) בקרב אלהים ישפט. ומניין אפלו שנים, שנאמר (מלאכי ג) אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע וגו'. ומניין אפלו אחד, שנאמר (שמות כ) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך:

פרק ג – משנה ז

רבי אלעזר איש ברתותא אומר, תן לו משלו, שאתה ושלך שלו. וכן בדוד הוא אומר (דברי הימים א כט) כי ממוך הכל ומידך נתנו לך. רבי שמעון אומר, המהלך בדרך ושונה, ומפסיק ממשנתו ואומר, מה נאה אילן זה ומה נאה ניר זה, מעלה עליו הכתוב כאלו מתחייב בנפשו:

פרק ג – משנה ח

רבי דוסתאי ברבי ינאי משום רבי מאיר אומר, כל השוכח דבר אחד ממשנתו, מעלה עליו הכתוב כאלו מתחייב בנפשו, שנאמר (דברים ד) רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך. יכול אפלו תקפה עליו משנתו, תלמוד לומר (שם) ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך, הא אינו מתחייב בנפשו עד שישב ויסירם מלבו:

פרק ג – משנה ט

רבי חנינא בן דוסא אומר, כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקימת. וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו, אין חכמתו מתקימת. הוא היה אומר, כל שמעשיו מרבין מחכמתו, חכמתו מתקימת. וכל שחכמתו מרבה ממעשיו, אין חכמתו מתקימת:

אבות ג'י – ג'יג

פרק ג – משנה י

הוא הִיָּה אומר, כָּל שְׂרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הַיָּמָנוּ, רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הַיָּמָנוּ.
וְכָל שְׂאִין רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הַיָּמָנוּ, אֵין רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הַיָּמָנוּ.
רבי דוסא בן הרפנס אומר, שְׁנָה שֶׁל שְׁחִירָת, וַיֵּין שֶׁל צְהָרִים,
וְשִׁיחַת הַיִּלָּדִים, וְיִשְׁיבַת בְּתִי כְּנִסְיוֹת שֶׁל עַמִּי הָאָרֶץ,
מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם:

פרק ג – משנה יא

רבי אלעזר המודעי אומר, הַמְּחַלֵּל אֶת הַקִּדְּשִׁים, וְהַמְּבַזֶּה אֶת הַמּוֹעֵדוֹת,
וְהַמְּלַבֵּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ בְּרַבִּים, וְהַמְּפַר בְּרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם,
וְהַמְּגַלֶּה פָּנִים בַּתּוֹרָה שְׁלֹא כִּהְלָכָה, אֵף עַל פִּי שֵׁשׁ בִּידוֹ תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים
טוֹבִים, אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא:

פרק ג – משנה יב

רבי ישמעאל אומר, הֵוֵי קָל לְרֹאשׁ, וְנוֹחַ לְתַשְׁחֶרֶת,
וְהֵוֵי מְקַבֵּל אֶת כָּל הָאָדָם בְּשִׂמְחָה:

פרק ג – משנה יג

רבי עקיבא אומר, שְׂחוֹק וְקִלּוֹת רֹאשׁ, מְרַגְּלִין לְעֶרְוָה.
מְסַדֵּת, סִיג לְתּוֹרָה. מַעֲשָׂרוֹת, סִיג לְעֵשֶׂר.
נְדָרִים, סִיג לְפְרִישוֹת. סִיג לְחֻכְמָה, שְׂתִיקָה:

אבות ג'יד – ג'יז

פרק ג – משנה יד

הוא הִיָּה אוֹמֵר, חָבִיב אָדָם שֶׁנִּבְרָא בְּצֶלֶם. חֲבֵה יִתְּרָה נֹדַעַת לוֹ שֶׁנִּבְרָא בְּצֶלֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ט) כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. חָבִיבִין יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרְאוּ בָּנִים לְמָקוֹם. חֲבֵה יִתְּרָה נֹדַעַת לָהֶם שֶׁנִּקְרְאוּ בָּנִים לְמָקוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. חָבִיבִין יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּתְּנוּ לָהֶם כָּלִי חֻמָּה. חֲבֵה יִתְּרָה נֹדַעַת לָהֶם שֶׁנִּתְּנוּ לָהֶם כָּלִי חֻמָּה שֶׁבּוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ד) כִּי לֶקַח טוֹב נִתַּתִּי לָכֶם, תּוֹרַתִי אֶל תַּעֲזֹבוּ:

פרק ג – משנה טו

הַכֹּל צָפוּי, וְהַרְשׁוּת נִתּוּנָה, וּבִטּוֹב הָעוֹלָם נִדּוֹן. וְהַכֹּל לְפִי רֹב הַמַּעֲשֵׂה:

פרק ג – משנה טז

הוא הִיָּה אוֹמֵר, הַכֹּל נָתוּן בְּעֶרְבוֹן, וּמִצּוּדָה פְּרוּסָה עַל כָּל הַחַיִּים. הַחֲנוּת פְּתוּחָה, וְהַחֲנוּנִי מְקִיף, וְהַפְּנִקָּס פְּתוּחַ, וְהַיָּד כּוֹתֶבֶת, וְכָל הַרוּצָה לְלוּת יָבֵא וְיִלּוֹה, וְהַגְּבָאִים מְחַזְּרִים תְּדִיר בְּכָל יוֹם, וְנִפְרָעִין מִן הָאָדָם מִדַּעְתּוֹ וְשֵׁלָא מִדַּעְתּוֹ, וְיֵשׁ לָהֶם עַל מָה שִׁסְמָכוּ, וְהַדִּין דִּין אֱמֶת, וְהַכֹּל מִתְקַן לְסַעוּדָה:

פרק ג – משנה יז

רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר, אִם אֵין תּוֹרָה, אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ. אִם אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ, אֵין תּוֹרָה. אִם אֵין חֻכְמָה, אֵין יִרְאָה. אִם אֵין יִרְאָה, אֵין חֻכְמָה. אִם אֵין בִּינָה, אֵין דַּעַת. אִם אֵין דַּעַת, אֵין בִּינָה. אִם אֵין קַמַּח, אֵין תּוֹרָה. אִם אֵין תּוֹרָה, אֵין קַמַּח. הוא הִיָּה אוֹמֵר, כָּל שֶׁחֻכְמָתוֹ מֵרֵבָה מִמַּעֲשֵׂיו, לָמָּה הוּא דוֹמָה, לְאֵילָן שֶׁעֲנָפָיו מֵרֵבִין וְשָׂרְשׁוֹ מַעֲטִין, וְהַרוּחַ בָּאָה וְעוֹקְרָתוֹ וְהוֹפְכָתוֹ עַל פָּנָיו, שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה יז) וְהִיָּה כַּעֲרָר בְּעֶרְבָה וְלֹא יִרְאָה כִּי יָבֹא טוֹב וְשָׁכֵן חֲרָרִים בְּמִדְבָּר אֶרֶץ מְלַחָה וְלֹא תֵשֵׁב.

אֲבָל כָּל שְׁמַעְשָׂיו מְרַבִּין מַחְכְּמָתוֹ, לָמָּה הוּא דוֹמָה,
לְאֵילָן שֶׁעֲנָפָיו מַעֲטִין וְשָׂרְשָׁיו מְרַבִּין,
שֶׁאִפְלוּ כָּל הָרוּחֹת שֶׁבָּעוֹלָם בָּאוֹת וְנוֹשְׁבוֹת בּוֹ אֵין מְזִיזִין אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ,
שֶׁנֶּאֱמָר (שם) וְהָיָה כָּעֵץ שֶׁתּוֹלַע מִיָּם וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שָׂרְשָׁיו וְלֹא יִרְאֶה
כִּי יָבֹא חֶם, וְהָיָה עָלָיו רֶעֱנָן, וּבִשְׁנֵת בַּצֵּדָה לֹא יִדָּאָג,
וְלֹא יִמִּישׁ מַעֲשֹׂת פְּרִי:

אבות ג' יח – ד:ג

פרק ג – משנה יח

רבי אליעזר בן חסמא אומר, קנין ופתיחי נדה, הן הן גופי הלכות.
תקופות וגימטריאות, פרפראות לחכמה:

פרק ד – משנה א

בן זומא אומר, איזהו חכם, הלומד מכל אדם,
שנאמר (תהלים קיט) מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי.
איזהו גבור, הכובש את יצרו, שנאמר (משלי טז)
טוב ארך אפים מגבור ומשל ברוחו מלכד עיר.
איזהו עשיר, השמח בחלקו, שנאמר (תהלים קכח) יגיע כפיך
כי תאכל אשריך וטוב לך. אשריך, בעולם הזה וטוב לך, לעולם הבא.
איזהו מכבד, המכבד את הבריות, שנאמר
(שמואל א ב) כי מכבדי אכבד ובזי יקלו:

פרק ד – משנה ב

בן עזאי אומר, הוי רץ למצוה קלה כבחמורה, ובורח מן העברה.
שמצוה גוררת מצוה, ועברה גוררת עברה. ששכר מצוה, מצוה.
ושכר עברה, עברה:

פרק ד – משנה ג

הוא היה אומר, אל תהי בז לכל אדם, ואל תהי מפליג לכל דבר,
שאיין לך אדם שאין לו שעה ואין לך דבר שאין לו מקום:

אבות ד:ד – ד:ז

פרק ד – משנה ד

רבי לויטס איש יבנה אומר, מאד מאד הוי שפל רוח, שתקות אנוש
רמה. רבי יוחנן בן ברוקא אומר, כל המחלל שם שמים בסתר,
נפרעין ממנו בגלוי. אחד שוגג ואחד מזיד בחלול השם:

פרק ד – משנה ה

רבי ישמעאל בנו אומר, הלומד תורה על מנת ללמד,
מספיקין בידו ללמד וללמד. והלומד על מנת לעשות,
מספיקין בידו ללמד וללמד לשמור ולעשות.
רבי צדוק אומר, אל תעשם עטרה להתגדל בהם, ולא קרדם לחפר בהם.
וכך היה הלל אומר, ודאשתמש בתגא, חלף.
הא למדת, כל הנהנה מדברי תורה, נוטל חייו מן העולם:

פרק ד – משנה ו

רבי יוסי אומר, כל המכבד את התורה, גופו מכבד על הבריות.
וכל המחלל את התורה, גופו מחלל על הבריות:

פרק ד – משנה ז

רבי ישמעאל בנו אומר, החושד עצמו מן הדיו,
פורק ממנו איבה וגזל ושבועת שוא.
והגס לבו בהוראה, שוטה רשע וגס רוח:

אבות ד:ח – ד:יא

פרק ד – משנה ח

הוא הִיָּה אֹמֵר, אֶל תְּהִי דָּן יְחִידִי, שְׂאִין דָּן יְחִידִי אֶלֶּא אֶחָד.
וְאֵל תֹּאמֶר קִבְּלוּ דַעְתִּי, שֶׁהֵן רְשָׁאִין וְלֹא אֶתָּה:

פרק ד – משנה ט

רַבִּי יוֹנָתָן אֹמֵר, כָּל הַמְּקִיָּם אֶת הַתּוֹרָה מַעֲנִי, סוֹפוֹ לְקִיָּמָה מַעֲשֶׂה.
וְכָל הַמְּבַטֵּל אֶת הַתּוֹרָה מַעֲשֶׂה, סוֹפוֹ לְבִטּוּלָה מַעֲנִי:

פרק ד – משנה י

רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר, הָיִי מְמַעַט בְּעֶסֶק, וְעֶסֶק בַּתּוֹרָה.
וְהָיִי שֹׁפֵל רוּחַ בְּפָנַי כָּל אָדָם. וְאִם בָּטַלְתָּ מִן הַתּוֹרָה,
יֵשׁ לְךָ בְּטָלִים הַרְבֵּה כְּנֶגְדְּךָ.
וְאִם עָמַלְתָּ בַּתּוֹרָה, יֵשׁ לּוֹ שָׂכָר הַרְבֵּה לְתוֹן לְךָ:

פרק ד – משנה יא

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֹמֵר, הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת, קוֹנֶה לוֹ פְּרָקְלִיט אֶחָד.
וְהָעוֹבֵר עֲבֵרָה אַחַת, קוֹנֶה לוֹ קְטָגוֹר אֶחָד.
תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, כְּתָרִיס בְּפָנַי הַפְּרָעָנוֹת.
רַבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדֵּלָר אֹמֵר, כָּל כְּנִסְיָה שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם,
סוֹפָה לְהַתְקִים. וְשֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֵין סוֹפָה לְהַתְקִים:

אבות ד:יב – ד:טו

פרק ד – משנה יב

רבי אלעזר בן שמוע אומר, יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך, וכבוד חברך כמורא רבך, ומורא רבך כמורא שמים:

פרק ד – משנה יג

רבי יהודה אומר, הוי זהיר בתלמוד, ששגגת תלמוד עולה זדון. רבי שמעון אומר, שלשה כתרים הם, כתר תורה וכתר כהנה וכתר מלכות, וכתר שם טוב עולה על גביהן:

פרק ד – משנה יד

רבי נהוראי אומר, הוי גולה למקום תורה, ואל תאמר שהיא תבא אחריך, שחבריך יקימוה בידך. ואל בינתך אל תשען (משלי ג):

פרק ד – משנה טו

רבי ינאי אומר, אין בידינו לא משלות הרשעים ואף לא מיסורי הצדיקים. רבי מתאי בן חרש אומר, הוי מקדים בשלום כל אדם. והוי זנב לאריות, ואל תהי ראש לשועלים:

אבות ד:טז – ד:יט

פרק ד – משנה טז

רבי יעקב אומר, העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא. התקן עצמך בפרוזדור, כדי שתפנס לטרקליו:

פרק ד – משנה יז

הוא היה אומר, יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מכל חיי העולם הבא. ויפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא, מכל חיי העולם הזה:

פרק ד – משנה יח

רבי שמעון בן אלעזר אומר, אל תרצה את חברך בשעת כעסו, ואל תנחמנו בשעה שמתו מטל לפניו, ואל תשאל לו בשעת נדרו, ואל תשתדל לראותו בשעת קלקלתו:

פרק ד – משנה יט

שמואל הקטן אומר, (משלי כד) בנפל אויבך אל תשמח ובכשלו אל יגל לבך, פן יראה ה' ורע בעיניו והשיב מעליו אפו:

אבות ד:כ – ה:א

פרק ד – משנה כ

אלישע בן אבויה אומר, הלומד ילד למה הוא דומה, לדיו כתובה על גיר חדש. והלומד זקן למה הוא דומה, לדיו כתובה על גיר מחוק.
רבי יוסי בר יהודה איש כפר הבבלי אומר, הלומד מן הקטנים למה הוא דומה, לאכל ענבים קהות ושותה יין מגתו.
והלומד מן הזקנים למה הוא דומה, לאכל ענבים בשלות ושותה יין ישן.
רבי אומר, אל תסתכל בקנקן, אלא במה שיש בו.
יש קנקן חדש מלא ישן, וישן שאפלו חדש אין בו:

פרק ד – משנה כא

רבי אלעזר הקפר אומר, הקנאה והתאווה והקבוד, מוציאים את האדם מן העולם:

פרק ד – משנה כב

הוא היה אומר, הילודים למות, והמתים להחיות, והחיים לדון.
לידע להודיע ולהודע שהוא אל, הוא היוצר, הוא הבורא, הוא המבין, הוא הדין, הוא עד, הוא בעל דין, והוא עתיד לדון. ברוך הוא, שאין לפניו לא עולה, ולא שכחה, ולא משוא פנים, ולא מקח שחד, שהכל שלו.
ודע שהכל לפי החשבון. ואל יבטיחך יצרך שהשואל בית מנוס לך, שעל כרחך אתה נוצר, ועל כרחך אתה נולד, ועל כרחך אתה חי, ועל כרחך אתה מת, ועל כרחך אתה עתיד לתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא:

פרק ה – משנה א

בעשרה מאמרות נברא העולם. ומה תלמוד לומר, והלא במאמר אחד יכול להבראות, אלא להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות, ולתן שכר טוב לצדיקים שמקימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות:

אבות ה:ב – ה:ה

פרק ה – משנה ב

עֲשֶׂה דִּוְרוֹת מֵאָדָם וְעַד נֶחַ, לְהוֹדִיעַ כְּמָה אַרְךְ אִפִּים לִפְנֵינוּ, שְׁכָל
הַדִּוְרוֹת הֵיוּ מִכְעִיסִין וּבְאִין עַד שֶׁהֵבִיא עֲלֵיהֶם אֶת מִי הַמָּבּוּל.
עֲשֶׂה דִּוְרוֹת מִנֶּחֶךְ וְעַד אֲבָרָהֶם, לְהוֹדִיעַ כְּמָה אַרְךְ אִפִּים לִפְנֵינוּ, שְׁכָל
הַדִּוְרוֹת הֵיוּ מִכְעִיסִין וּבְאִין, עַד שֶׁבָּא אֲבָרָהֶם וְקִבֵּל עָלָיו שְׂכָר כָּלָם:

פרק ה – משנה ג

עֲשֶׂה נִסְיוֹנוֹת נִתְנָסָה אֲבָרָהֶם אֲבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם וְעַמְּד בְּכֵלָם,
לְהוֹדִיעַ כְּמָה חֲבָתוֹ שֶׁל אֲבָרָהֶם אֲבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם:

פרק ה – משנה ד

עֲשֶׂה נִסִּים נַעֲשׂוּ לְאֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם וְעֲשֶׂה עַל הַיָּם.
עֲשֶׂה מִכּוֹת הֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם וְעֲשֶׂה עַל
הַיָּם. עֲשֶׂה נִסְיוֹנוֹת נִסּוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא בַּמִּדְבָּר,
שֶׁנֶּאֱמָר (בַּמִּדְבָּר יֵד) וַיִּנָּסוּ אֹתִי זֶה עֲשֶׂה פְעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי:

פרק ה – משנה ה

עֲשֶׂה נִסִּים נַעֲשׂוּ לְאֲבוֹתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. לֹא הִפִּילָה אִשָּׁה מִרֵּיחַ בֶּשֶׂר
הַקָּדֵשׁ, וְלֹא הִסְרִיחַ בֶּשֶׂר הַקָּדֵשׁ מֵעוֹלָם, וְלֹא נִרְאָה זָבוּב בְּבֵית
הַמִּטְבָּחִים, וְלֹא אָרַע קָרִי לִכְהֵן גָּדוֹל בַּיּוֹם הַכְּפוּרִים, וְלֹא כָּבוּ גִשְׁמִים אִשׁ
שֶׁל עֲצֵי הַמַּעֲרֵכָה, וְלֹא נִצְחָה הָרוּחַ אֶת עַמּוּד הָעֶשֶׂן, וְלֹא נִמְצָא פָסוּל
בְּעֹמֶר וּבִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וּבִלֶּחֶם הַפָּנִים, עוֹמְדִים צְפוּפִים וּמִשְׁתַּחֲוִים רוֹחִים,
וְלֹא הִזִּיק נָחַשׁ וְעֻקָּרֵב בִּירוּשָׁלַיִם מֵעוֹלָם, וְלֹא אָמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ צַר לִי
הַמָּקוֹם שְׁאֵלִין בִּירוּשָׁלַיִם:

אבות ה:ו – ה:ט

פרק ה – משנה ו

עֲשֶׂה דְּבָרִים נְבָרָאוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְאֵלּוּ הֵן, פִּי הָאָרֶץ,
וּפִי הַבָּאֵר, וּפִי הָאֶתּוֹן, וְהַקֶּשֶׁת, וְהַמֶּנּוּ, וְהַמָּטָה, וְהַשְּׁמִיר, וְהַפֶּתַב, וְהַמִּכְתָּב,
וְהַלּוּחֹת. וַיֵּשׁ אֲמֹרִים, אֶף הַמְזִיקִין, וְקִבּוּרָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה,
וְאֵילֹ שֶׁל אֲבִרָהָם אֲבִינוֹ. וַיֵּשׁ אֲמֹרִים, אֶף צֶבֶת בְּצֶבֶת עֲשׂוּיָה:

פרק ה – משנה ז

שִׁבְעָה דְּבָרִים בְּגִלָּם וְשִׁבְעָה בְּחֻכָּם. חֻכָּם אֵינוֹ מְדַבֵּר בְּפָנָיו מִי שֶׁהוּא גָדוֹל
מִמֶּנּוּ בְּחֻכָּמָה וּבִמְנִין, וְאֵינוֹ נִכְנָס לְתוֹךְ דְּבָרֵי חֲבֵירוֹ, וְאֵינוֹ נִבְהֵל לְהַשִּׁיב,
שׂוֹאֵל כְּעֲנִין וּמַשִּׁיב כְּהִלָּכָה, וְאֹמֵר עַל רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן וְעַל אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן,
וְעַל מָה שֶׁלֹּא שָׁמַע, אֹמֵר לֹא שָׁמַעְתִּי, וּמוֹדָה עַל הָאֻמָּת. וְחִלּוּפֵיהֶן בְּגִלָּם:

פרק ה – משנה ח

שִׁבְעָה מִיָּנִי פְּרַעְנִיּוֹת בָּאִין לְעוֹלָם עַל שִׁבְעָה גּוֹפֵי עֲבֵרָה.
מִקְצָתוֹ מַעֲשָׂרִין וּמִקְצָתוֹ אֵינוֹ מַעֲשָׂרִין, רָעַב שֶׁל בְּצֻרַת בָּאָה,
מִקְצָתוֹ רָעִיבִים וּמִקְצָתוֹ שְׂבִיעִים. גָּמְרוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת, רָעַב שֶׁל מְהוּמָה
וְשֶׁל בְּצֻרַת בָּאָה. וְשֶׁלֹּא לִטֹּל אֶת הַחֲלָה, רָעַב שֶׁל כְּלִיָּה בָּאָה.
דָּבָר בָּא לְעוֹלָם עַל מִיתוֹת הָאֻמּוֹרוֹת בְּתוֹרָה שֶׁלֹּא נִמְסְרוּ לְבֵית דִּין,
וְעַל פְּרוֹת שְׂבִיעִית. חָרַב בָּאָה לְעוֹלָם עַל עֲנוּי הַדִּין,
וְעַל עוֹוֹת הַדִּין, וְעַל הַמּוֹרִים בְּתוֹרָה שֶׁלֹּא כְּהִלָּכָה:

פרק ה – משנה ט

חִזָּה רָעָה בָּאָה לְעוֹלָם עַל שְׁבוּעַת שׂוֹא, וְעַל חֲלוּל הַשֵּׁם.
גָּלוּת בָּאָה לְעוֹלָם עַל עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וְעַל גְּלוּי עֲרִיּוֹת,
וְעַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים, וְעַל הַשְּׁמַטָּה הָאָרֶץ.
בְּאַרְבַּעַת פְּרָקִים הַדָּבָר מִתְּרַבֵּה, בְּרִבְעִית, וּבְשִׁבְעִית, וּבְמוֹצָאֵי שְׂבִיעִית,
וּבְמוֹצָאֵי הַחֹג שֶׁבְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה. בְּרִבְעִית, מִפְּנֵי מַעֲשֵׂר עֲנִי שְׂבִישִׁית.
בְּשִׁבְעִית, מִפְּנֵי מַעֲשֵׂר עֲנִי שְׂבִישִׁית. וּבְמוֹצָאֵי שְׂבִיעִית, מִפְּנֵי פְרוֹת
שְׂבִיעִית. וּבְמוֹצָאֵי הַחֹג שֶׁבְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, מִפְּנֵי גִזְל מִתְּנוֹת עֲנִיִּים:

אבות הי – היג

פרק ה – משנה י

אַרְבַּע מִדּוֹת בְּאָדָם. הָאוֹמֵר שְׁלִי שְׁלִי וְשִׁלָּךְ שִׁלָּךְ, זֶה מִדָּה בִּינוּנִית.
וַיֵּשׁ אוֹמְרִים, זֶה מִדַּת סְדוּם. שְׁלִי שִׁלָּךְ וְשִׁלָּךְ שְׁלִי, עִם הָאָרֶץ.
שְׁלִי שִׁלָּךְ וְשִׁלָּךְ שִׁלָּךְ, חֲסִיד. שְׁלִי שְׁלִי וְשִׁלָּךְ שְׁלִי, רָשָׁע:

פרק ה – משנה יא

אַרְבַּע מִדּוֹת בַּדְּעוֹת. נוֹחַ לִכְעֹס וְנוֹחַ לִרְצוֹת, יֵצֵא שְׂכָרוֹ בְּהִפְסָדוֹ.
קָשָׁה לִכְעֹס וְקָשָׁה לִרְצוֹת, יֵצֵא הִפְסָדוֹ בְּשְׂכָרוֹ.
קָשָׁה לִכְעֹס וְנוֹחַ לִרְצוֹת, חֲסִיד. נוֹחַ לִכְעֹס וְקָשָׁה לִרְצוֹת, רָשָׁע:

פרק ה – משנה יב

אַרְבַּע מִדּוֹת בְּתַלְמִידִים. מָהָר לִשְׁמֹעַ וּמָהָר לֵאמֹד, יֵצֵא שְׂכָרוֹ בְּהִפְסָדוֹ.
קָשָׁה לִשְׁמֹעַ וְקָשָׁה לֵאמֹד, יֵצֵא הִפְסָדוֹ בְּשְׂכָרוֹ.
מָהָר לִשְׁמֹעַ וְקָשָׁה לֵאמֹד, חָכָם. קָשָׁה לִשְׁמֹעַ וּמָהָר לֵאמֹד, זֶה חֶלֶק רָע:

פרק ה – משנה יג

אַרְבַּע מִדּוֹת בְּנוֹתְנֵי צְדָקָה. הָרוֹצֶה שְׂתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים,
עֵינָיו רָעָה בְּשָׁל אֲחֵרִים. יִתְּנוּ אֲחֵרִים וְהוּא לֹא יִתֵּן, עֵינָיו רָעָה בְּשָׁלוֹ.
יִתֵּן וְיִתְּנוּ אֲחֵרִים, חֲסִיד. לֹא יִתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים, רָשָׁע:

אבות היד – היז

פרק ה – משנה יד

אַרְבַּע מִדּוֹת בְּהוֹלְכֵי לְבֵית הַמִּדְרָשׁ.
הוֹלֵךְ וְאִינוֹ עוֹשֶׂה, שֹׁכֵר הֶלִיכָה בִידּוֹ.
עוֹשֶׂה וְאִינוֹ הוֹלֵךְ, שֹׁכֵר מַעֲשֶׂה בִידּוֹ.
הוֹלֵךְ וְעוֹשֶׂה, חָסִיד.
לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא עוֹשֶׂה, רָשָׁע:

פרק ה – משנה טו

אַרְבַּע מִדּוֹת בְּיוֹשְׁבִים לִפְנֵי חֲכָמִים. סָפּוּג, וּמִשְׁפֵּךְ, מְשַׁמֶּרֶת, וְנִפְהָ.
סָפּוּג, שֶׁהוּא סוֹפֵג אֶת הַכֹּל. מִשְׁפֵּךְ, שֶׁמִּכְנִיס בּוֹ וּמוֹצִיא בּוֹ.
מְשַׁמֶּרֶת, שֶׁמוֹצִיָּאָה אֶת הַיֵּין וְקוֹלְטָה אֶת הַשְּׂמֵרִים.
וְנִפְהָ, שֶׁמוֹצִיָּאָה אֶת הַקֶּמַח וְקוֹלְטָה אֶת הַסֵּלֶת:

פרק ה – משנה טז

כָּל אֲהָבָה שֶׁהִיא תְלוּיָה בְּדָבָר, בָּטֵל דָּבָר, בְּטֵלָה אֲהָבָה.
וְשִׂאִינָה תְלוּיָה בְּדָבָר, אֵינָה בְטֵלָה לְעוֹלָם.
אִיזוֹ הִיא אֲהָבָה הַתְלוּיָה בְּדָבָר, זֶה אֲהָבַת אִמּוֹן וְתִמּוֹר.
וְשִׂאִינָה תְלוּיָה בְּדָבָר, זֶה אֲהָבַת דָּוִד וְיִהוֹנָתָן:

פרק ה – משנה יז

כָּל מַחֲלָקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, סוֹפָה לְהִתְקַיֵּם.
וְשִׂאִינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֵין סוֹפָה לְהִתְקַיֵּם.
אִיזוֹ הִיא מַחֲלָקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, זֶה מַחֲלָקֶת הַלֵּל וְשִׁמְאִי.
וְשִׂאִינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, זֶה מַחֲלָקֶת קָרַח וְכָל עֲדָתוֹ:

אבות הי"ח – הי"א

פרק ה – משנה יח

כָּל הַמִּזְכֶּה אֶת הָרַבִּים, אֵין חָטָא בָּא עַל יָדוֹ. וְכָל הַמִּחְטִיא אֶת הָרַבִּים,
אֵין מִסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה.
מֹשֶׁה זָכָה וְזָכָה אֶת הָרַבִּים, זְכוּת הָרַבִּים תָּלוּי בּוֹ,
שְׁנֵאמֹר (דְּבָרִים לֵג) צִדְקַת ה' עָשָׂה וּמִשְׁפָּטָיו עִם יִשְׂרָאֵל.
יִרְבְּעַם חָטָא וְהַחְטִיא אֶת הָרַבִּים, חָטָא הָרַבִּים תָּלוּי בּוֹ,
שְׁנֵאמֹר (מַלְכִים א טו) עַל חַטָּאוֹת יִרְבְּעַם (בֶּן נֶבֶט)
אֲשֶׁר חָטָא וְאֲשֶׁר הִחְטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל:

פרק ה – משנה יט

כָּל מִי שֵׁישׁ בְּיָדוֹ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הַלָּלוּ, מִתְלַמִּידָיו שֶׁל אֲבִרָהֶם אָבִינוּ.
וְשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אַחֲרֵים, מִתְלַמִּידָיו שֶׁל בַּלְעָם הַרָשָׁע.
עֵין טוֹבָה, וְרוּחַ נְמוּכָה, וְנֶפֶשׁ שְׁפֵלָה, מִתְלַמִּידָיו שֶׁל אֲבִרָהֶם אָבִינוּ.
עֵין רָעָה, וְרוּחַ גְּבוּהָה, וְנֶפֶשׁ רַחְבָּה, מִתְלַמִּידָיו שֶׁל בַּלְעָם הַרָשָׁע.
מָה בֵּין תְּלַמִּידָיו שֶׁל אֲבִרָהֶם אָבִינוּ לְתַלְמִידָיו שֶׁל בַּלְעָם הַרָשָׁע. \\\
תְּלַמִּידָיו שֶׁל אֲבִרָהֶם אָבִינוּ, אוֹכְלִין בְּעוֹלָם הַזֶּה וְנוֹחְלִין בְּעוֹלָם הַבָּא,
שְׁנֵאמֹר (מַשְׁלִי ח) לְהַנְחִיל אֶהְיֶי יֵשׁ, וְאַצְרִיתִיהֶם אִמְלֵא.
אֲבָל תְּלַמִּידָיו שֶׁל בַּלְעָם הַרָשָׁע יוֹרְשִׁין גִּיהֶנֶם וְיוֹרְדִין לְבֵּאר שַׁחַת,
שְׁנֵאמֹר (תְּהִלִּים נה) וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידֶם לְבֵּאר שַׁחַת,
אֲנָשִׁי דָמִים וּמִרְמָה לֹא יִחְצוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֲבַטַח בָּךְ:

פרק ה – משנה כ

יְהוּדָה בֶּן תִּימָא אוֹמֵר, הָיִי עוֹז כְּנֹמֵר, וְקַל כְּנֹשֵׁר, וְרַע כְּצָבִי,
וְגִבּוֹר כְּאֵרִי, לַעֲשׂוֹת רָצוֹן אֲבִיד שְׁבִשְׁמַיִם.
הוּא הָיָה אוֹמֵר, עוֹז פָּנִים לְגִיהֶנֶם, וּבִשְׁת פָּנִים לְגוֹן עֵדוֹ.
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁתִּבְנֶה עִירְךָ בְּמַהֲרָה
בְּיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ:

פרק ה – משנה כא

הוא הִיָּה אוֹמֵר, בֶּן חֲמֵשׁ שָׁנִים לְמוֹקְרָא, בֶּן עֶשֶׂר לְמוֹשָׁנָה,
בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לְמוֹצוֹת, בֶּן חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה לְתַלְמוּד,
בֶּן שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לְחֻפָּה, בֶּן עֶשְׂרִים לְרֹדֶף,
בֶּן שְׁלֹשִׁים לְכַח, בֶּן אַרְבָּעִים לְבִינָה, בֶּן חֲמִשִּׁים לְעֵצָה,
בֶּן שְׁשִׁים לְזֻקָּנָה, בֶּן שִׁבְעִים לְשִׁיבָה, בֶּן שְׁמוֹנִים לְגִבּוֹרָה,
בֶּן תִּשְׁעִים לְשׁוּחַ, בֶּן מֵאָה כָּאֵלוֹ מֵת וְעֵבֶר וּבִטֵּל מִן הָעוֹלָם:

אבות ה:כב – ו:ב

פרק ה – משנה כב

בן בג בג אומר, הפך בה והפך בה, דכלא בה.
ובה תחזי, וסיב ובלה בה, ומנה לא תזוע, שאין לך מדה טובה הימנה:

פרק ה – משנה כג

בן הא הא אומר, לפום צערא אגרא:

פרק ו – משנה א

שנו חכמים בלשון המשנה,
ברוך שבחר בהם ובמשנתם:
רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה.
ולא עוד אלא שכל העולם כולו כדי הוא לו.
נקרא רע, אהוב, את המקום, אוהב את הבריות,
משמח את המקום, משמח את הבריות. ומלבשתו ענוה ויראה,
ומכשרתו להיות צדיק וחסיד וישר ונאמן, ומרחקתו מן החטא,
ומקדבתו לידי זכות, ונהנין ממנו עצה ותושיה בינה וגבורה,
שנאמר (משלי ח) לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה.
ונותנת לו מלכות וממשלה וחקור דין, ומגליו לו רזי תורה,
ונעשה כמעין המתגבר וקנהר שאינו פוסק, והוי צנוע וארך רוח,
ומוחל על עלבון, ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים:

פרק ו – משנה ב

אמר רבי יהושע בן לוי, בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב
ומכרזת ואומרת, אוי להם לבריות מעלבונה של תורה.
שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נזוף, שנאמר (משלי יא)
נזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם. ואומר (שמות לב)

וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הַמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא חֲרוּת עַל הַלַּחַת,
אֶל תִּקְרָא חֲרוּת אֶלָּא חֲרוּת, שְׂאִין לָךְ בֶּן חוֹרִין אֶלָּא מִי שְׁעוּסֵק בְּתִלְמוּד
תּוֹרָה. וְכָל מִי שְׁעוּסֵק בְּתִלְמוּד תּוֹרָה הֵרִי זֶה מִתְעַלֶּה, שְׁנֵאמַר
(בַּמִּדְבָּר כֹּא) וּמִפְתָּנָה נַחֲלִיאֵל וּמִנַּחֲלִיאֵל בָּמוֹת:

אבות ו:ג-ו:ו

פרק ו - משנה ג

הַלּוֹמֵד מִחֵבֶרֶת פֶּרֶק אֶחָד אוֹ הֶלְכָּה אֶחָת אוֹ פְּסוּק אֶחָד אוֹ דְּבוּר אֶחָד אוֹ אֶפְלוֹ אוֹת אֶחָת, צָרִיךְ לִנְהוֹג בּוֹ כְּבוֹד, שֶׁכֵּן מְצִינוּ בְּדוֹד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא לָמַד מֵאֲחִיתָפֶל אֶלָּא שְׁנֵי דְּבָרִים בְּלִבָּד, קָרָאוּ רַבּוֹ אֱלוֹפּוֹ וּמִידְעוֹ, שֶׁנֶּאֱמָר (תהלים נה) וְאַתָּה אֱנוֹשׁ כְּעֶרְכִּי אֱלוֹפִי וּמִידְעִי. וְהֵלֵא דְּבָרִים קָל וְחִמֵּר, וְכֵּה דּוֹד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא לָמַד מֵאֲחִיתָפֶל אֶלָּא שְׁנֵי דְּבָרִים בְּלִבָּד קָרָאוּ רַבּוֹ אֱלוֹפּוֹ וּמִידְעוֹ, הַלּוֹמֵד מִחֵבֶרֶת פֶּרֶק אֶחָד אוֹ הֶלְכָּה אֶחָת אוֹ פְּסוּק אֶחָד אוֹ דְּבוּר אֶחָד אוֹ אֶפְלוֹ אוֹת אֶחָת, עַל אֶחָת כְּמָה וְכְמָה שֶׁצָּרִיךְ לִנְהוֹג בּוֹ כְּבוֹד. וְאִין כְּבוֹד אֶלָּא תוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמָר (משלי ג) כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחִלוּ, (משלי כח) וְתַמִּימִים יִנְחִלוּ טוֹב, וְאִין טוֹב אֶלָּא תוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמָר (משלי ד) כִּי לֶקַח טוֹב נִתְּתִי לָכֶם תּוֹרַתִּי אֶל תַּעֲזוּבוּ:

פרק ו - משנה ד

כֶּךָ הִיא דִּרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, פֶּת בְּמִלַּח תֹּאכֵל, וּמִים בְּמִשׁוּרָה תִּשְׁתֶּה, וְעַל הָאָרֶץ תִּישֹׁן, וְחַיִּי צַעַר תַּחֲיָה, וּבִתּוֹרָה אַתָּה עֹמֵל, אִם אַתָּה עֹשֶׂה כֵן, (תהלים קכח) אֲשֶׁרִיךְ וְטוֹב לָךְ. אֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא:

פרק ו - משנה ה

אֶל תִּבְקֹשׁ גְּדֻלָּה לְעַצְמָךְ, וְאֶל תַּחְמֹד כְּבוֹד, יוֹתֵר מִלְּמוֹדֶךָ עֲשֵׂה, וְאֶל תִּתְּאוּה לְשִׁלְחָנָם שֶׁל מְלָכִים, שֶׁשִּׁלְּחָנְךָ גָּדוֹל מִשִּׁלְּחָנָם, וְכִתְרְךָ גָּדוֹל מִכִּתְרָם, וְנֶאֱמָן הוּא בְּעַל מְלֹאכֶתְךָ שִׁישְׁלֵם לָךְ שֶׁכָּר פְּעֻלָּתְךָ:

פרק ו - משנה ו

גְּדוּלָּה תוֹרָה יוֹתֵר מִן הַכֹּהֵנָה וּמִן הַמַּלְכוּת,
שֶׁהַמַּלְכוּת נִקְנִית בְּשָׁלָשִׁים מַעֲלוֹת,
וְהַכֹּהֵנָה בְּעֶשְׂרִים וָאַרְבַּע, וְהַתּוֹרָה נִקְנִית בְּאַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה דְּבָרִים.
וְאֵלּוּ הֵן, בְּתַלְמוּד, בְּשִׁמְיַעַת הָאָזֶן, בְּעִרְיַת שְׁפָתַיִם, בְּבִינַת הַלֵּב,
בְּשִׁכְלוֹת הַלֵּב, בְּאִימָה, בִּירְאָה, בְּעִנּוּה, בְּשִׁמְחָה, בְּטְהָרָה, בְּשִׁמוּשׁ חֻכָּמִים,
בְּדִקְדּוּק חֻבְרִים, וּבְפִלְפּוֹל הַתַּלְמִידִים, בִּישׁוּב, בְּמִקְרָא, בְּמִשְׁנָה,
בְּמַעוֹט סְחוּרָה, בְּמַעוֹט דֶּרֶךְ אֶרֶץ, בְּמַעוֹט תַּעֲנוּג, בְּמַעוֹט שִׁינָה,
בְּמַעוֹט שִׁיחָה, בְּמַעוֹט שְׁחוּק, בְּאֶרֶץ אֲפִים, בְּלֵב טוֹב, בְּאַמוּנַת חֻכָּמִים,
וּבִקְבֻלַּת הַיִּסּוּרִין, הַמַּכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ, וְהַשֹּׁמֵחַ בְּחִלְקוֹ,
וְהַעוֹשֶׂה סִיג לְדַבְּרִיו, וְאֵינוֹ מַחְזִיק טוֹבָה לְעַצְמוֹ, אֶהוּב,
אוֹהֵב אֶת הַמָּקוֹם, אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת, אוֹהֵב אֶת הַצְּדָקוֹת,
אוֹהֵב אֶת הַמִּישְׁרִים, אוֹהֵב אֶת הַתּוֹכָחוֹת, מִתְרַחֵק מִן הַכְּבוֹד,
וְלֹא מְגִיס לְבוֹ בְּתַלְמוּדוֹ, וְאֵינוֹ שֹׂמֵחַ בְּהוֹרָאָה, נוֹשֵׂא בַעַל עִם חֵבְרוֹ,
מְכַרְעוֹ לְכַף זְכוּת, מַעֲמִידוֹ עַל הָאֻמָּת, וּמַעֲמִידוֹ עַל הַשָּׁלוֹם,
מִתְיָשֵׁב לְבוֹ בְּתַלְמוּדוֹ, שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב, שׂוֹמֵעַ וּמוֹסִיף,
הַלּוֹמֵד עַל מְנַת לִלְמַד וְהַלּוֹמֵד עַל מְנַת לַעֲשׂוֹת, הַמַּחְכִּים אֶת רַבּוֹ,
וְהַמְכִּין אֶת שְׁמוּעָתוֹ, וְהַאֲמִיר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ, הָא לְמַדָּת שְׁכָל
הָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ מְבִיא גְּאֻלָּה לְעוֹלָם,
שֶׁנֶּאֱמַר (אֶסְתֵּר ב) וְתֹאמַר אֶסְתֵּר לְמֶלֶךְ בְּשֵׁם מֶרְדֳּכָי:

אבות וז – וי

פרק ו – משנה ז

גְּדוּלָּה תוֹרָה שֶׁהִיא נוֹתֶנֶת חַיִּים לַעֲשִׂיָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא,
שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ד) כִּי חַיִּים הֵם לְמַצְאֵיהֶם וּלְכָל בֶּשֶׂרוֹ מִרְפָּא.
וְאֹמַר (שם ג) רַפְאוֹת תִּהְיֶה לְשֶׁרֶךְ וְשִׁקּוּי לַעֲצָמוֹתֶיךָ.
וְאֹמַר (שם ג) עַץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכִּיָּה מֵאֲשֶׁר.
וְאֹמַר (שם א) כִּי לֹוִית חֵן הֵם לְרֹאשֶׁךְ וְעֲנָקִים לְגִרְגְּרֶתֶיךָ.
וְאֹמַר (שם ד) תִּתֵּן לְרֹאשֶׁךְ לֹוִית חֵן עֲטֹרַת תִּפְאֶרֶת תִּמְגֶּנֶךָ.
וְאֹמַר (שם ט) כִּי בִי יִרְבוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לָךְ שָׁנוֹת חַיִּים.
וְאֹמַר (שם ג) אַרְךְ יָמִים בִּימִינָהּ בִּשְׂמֹאלָהּ עֶשֶׂר וְכִבּוֹד.
וְאֹמַר (שם) כִּי אַרְךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ.
וְאֹמַר (שם) דְּרָכֶיהָ דְרָכֵי נֶעֶם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם:

פרק ו – משנה ח

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה מְשׁוֹם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אֹמֵר,
הַנּוֹי וְהַפֶּחַ וְהָעֶשֶׂר וְהַכְּבוֹד וְהַחֲכָמָה וְהַזְקָנָה וְהַשִּׁיבָה וְהַבְּנִים,
נָאָה לְצַדִּיקִים וְנָאָה לְעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (שם טז) עֲטֹרַת תִּפְאֶרֶת שִׁיבָה
בְּדֶרֶךְ צְדָקָה תִּמְצָא.
וְאֹמַר (שם כ) תִּפְאֶרֶת בַּחוּרִים כָּחֵם וְהַדָּר זְקֵנִים שִׁיבָה.
וְאֹמַר (שם יד) עֲטֹרַת חֲכָמִים עֶשְׂרָם.
וְאֹמַר (שם יז) עֲטֹרַת זְקֵנִים בְּנֵי בָנִים וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם.
וְאֹמַר (ישעיה כד) וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבֹשֶׁה הַחֲמָה, כִּי מִלֶּךְ ה' צְבָאוֹת בָּהֶר
צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַיִם וְנִגְדָּה זְקֵנִיו כְּבוֹד. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מִנְסִיָּא אֹמֵר,
אֵלּוּ שִׁבַּע מִדּוֹת שְׁמֹנוֹ חֲכָמִים לְצַדִּיקִים, כָּלֶם נִתְקִימוּ בְּרַבִּי וּבְבָנָיו:

פרק ו – משנה ט

אִמַּר רַבִּי יוֹסִי בֶּן קִסְמָא, פַּעַם אַחַת הָיִיתִי מְהֻלָּךְ בְּדֶרֶךְ וּפָגַע בִּי אָדָם
אֶחָד, וְנָתַן לִי שָׁלוֹם, וְהִחְזִרְתִּי לוֹ שָׁלוֹם. אִמַּר לִי, רַבִּי, מֵאִיזָה מְקוֹם אָתָּה.
אֶמַּרְתִּי לוֹ, מֵעִיר גְּדוּלָּה שֶׁל חֲכָמִים וְשֶׁל סוֹפְרִים אֲנִי.

אָמַר לִי, רַבִּי, רְצוֹנְךָ שֶׁתְּדוּר עֲמָנוּ בְּמִקְוָמֵנוּ, וְאֲנִי אֶתֵּן לְךָ אֶלֶף אֲלָפִים
 דִּינָרֵי זָהָב וְאַבְנֵי טוֹבוֹת וּמִרְגְּלִיּוֹת. אֲמַרְתִּי לוֹ, בְּנִי, אִם אֶתָּה נוֹתֵן לִי כָּל
 כֶּסֶף וְזָהָב וְאַבְנֵי טוֹבוֹת וּמִרְגְּלִיּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, אֵינִי דֹר אֶלָּא בְּמִקוֹם תּוֹרָה.
 וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁבִּשְׁעַת פְּטִירְתּוֹ שֶׁל אָדָם אֵין מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם לֹא כֶסֶף
 וְלֹא זָהָב וְלֹא אַבְנֵי טוֹבוֹת וּמִרְגְּלִיּוֹת, אֶלָּא תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלִבָּד,
 שֶׁנֶּאֱמַר (מְשָׁלִי ו) בְּהִתְהַלֵּכְךָ תִּנְחָה אֶתְּךָ, בְּשֹׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ, וְהִקִּיצוֹת
 הִיא תִּשְׁיַחֲךָ. בְּהִתְהַלֵּכְךָ תִּנְחָה אֶתְּךָ, בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּשֹׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ,
 בְּקֶבֶר, וְהִקִּיצוֹת הִיא תִּשְׁיַחֲךָ, לְעוֹלָם הַבָּא.
 וְכֵן כָּתוּב בְּסֵפֶר תְּהִלִּים עַל יְדֵי דָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל (תְּהִלִּים קִיט),
 טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ מֵאֲלָפֵי זָהָב וְכֶסֶף.
 וְאוֹמֵר (חֲגִי ב) לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב אָמַר ה' צְבָאוֹת:

פרק ו – משנה י

חֲמִשָּׁה קִנְיָנִים קָנָה לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, וְאֵלוּ הֵן,
 תּוֹרָה קִנְיִן אֶחָד, שָׁמַיִם וָאָרֶץ קִנְיִן אֶחָד, אֲבֵרָהֶם קִנְיִן אֶחָד,
 יִשְׂרָאֵל קִנְיִן אֶחָד, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קִנְיִן אֶחָד.
 תּוֹרָה מִנִּין, דְּכָתִיב (מְשָׁלִי ח), ה' קִנְיֵי רֵאשִׁית דְּרִכּוֹ קֶדֶם מִפְּעֻלָּיו מֵאֶז.
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ קִנְיִן אֶחָד מִנִּין, דְּכָתִיב (יִשְׁעִיָּה סו), כֹּה אָמַר ה' הַשָּׁמַיִם
 כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֶדֶם רַגְלִי אִי זֶה בֵּית אֲשֶׁר תִּבְנֶנּוּ לִי וְאִי זֶה מְקוֹם מְנוּחָתִי,
 וְאוֹמֵר (תְּהִלִּים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה' כֻּלָּם בְּחִכְמָה עָשִׂיתָ מְלֶאכֶה הָאָרֶץ
 קִנְיָנְךָ. אֲבֵרָהֶם קִנְיִן אֶחָד מִנִּין, דְּכָתִיב (בְּרֵאשִׁית יד), וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר
 בְּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֲלִיוֹן קָנָה שָׁמַיִם וָאָרֶץ.
 יִשְׂרָאֵל קִנְיִן אֶחָד מִנִּין, דְּכָתִיב (שְׁמוֹת טו), עַד יַעֲבֹר עִמָּךְ ה' עַד יַעֲבֹר
 עִם זֶה קִנְיָתִי, וְאוֹמֵר (תְּהִלִּים טז) לְקַדְּוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הַכֹּהֶה וְאֲדִירֵי כָּל
 חִפְצֵי בָם.
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קִנְיִן אֶחָד מִנִּין, דְּכָתִיב (שְׁמוֹת טו), מִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַּת ה'
 מִקְדָּשׁ ה' כּוֹנֵנוּ יְדִידְךָ.
 וְאוֹמֵר (תְּהִלִּים עח) וַיָּבִיֵּאֵם אֶל גְּבוּל קְדָשׁוֹ הִר זֶה קִנְיָתָה יְמִינוֹ:

אבות וזיא – הוריות א:ג

פרק ו – משנה יא

כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו, לא בראו אלא לכבודו, שנאמר (ישעיה מג) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. ואומר (שמות טו) ה' ימלך לעלם ועד:
רבי חנניא בן עקשיא אומר, רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות, שנאמר (ישעיה מב) ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

הדרן עלך מסכת אבות

מסכת הוריות

פרק ו – משנה יא

הורו בית דין לעבר על אחת מכל מצוות האמורות בתורה, והלך היחיד ועשה שוגג על פיהם, בין שעשו ועשה עמהו, בין שעשו ועשה אחריהו, בין שלא עשו ועשה, פטור, מפני שתלה בבית דין. הורו בית דין וידע אחד מהן שטעו, או תלמיד והוא ראוי להוראה, והלך ועשה על פיהו, בין שעשו ועשה עמהו, בין שעשו ועשה אחריהו, בין שלא עשו ועשה, הרי זה חייב, מפני שלא תלה בבית דין. זה הכלל, התולה בעצמו, חייב. והתולה בבית דין, פטור:

פרק א – משנה ב

הורו בית דין, וידעו שטעו, וחזרו בהו, בין שהביאו כפרתו ובין שלא הביאו כפרתו, והלך ועשה על פיהו, **רבי שמעון** פוטר, **ורבי אליעזר** אומר, ספק. איזהו ספק. ישב לו בתוך ביתו, חייב. הלך לו למדינת הים, פטור. אמר רבי עקיבא, מודה אני בזה שהוא קרוב לפטור מן החובה. אמר לו **בן עזאי**, מה שנה זה מן היושב בביתו, שהיושב בביתו אפשר היה לו שישמע, וזה לא היה אפשר לו שישמע:

פרק א – משנה ג

הֹורוּ בֵית דִּין לַעֲקֹד אֶת כָּל הַגּוֹף, אָמְרוּ, אֵין נֹדֶה בַּתּוֹרָה, אֵין שַׁבָּת
בַּתּוֹרָה, אֵין עֲבוֹדָה זָרָה בַּתּוֹרָה, הֵרִי אֱלוֹ פְּטוּרִין.
הֹורוּ לְבַטֵּל מִקְצַת וּלְקַיֵּם מִקְצַת, הֵרִי אֱלוֹ חִיבִין.
כִּיצַד. אָמְרוּ, יֵשׁ נֹדֶה בַּתּוֹרָה, אֲבָל הֵבֵא עַל שׁוֹמְרֵת יוֹם כְּנָגֵד יוֹם פְּטוּר.
יֵשׁ שַׁבָּת בַּתּוֹרָה, אֲבָל הַמּוֹצִיא מִרְשׁוֹת הַיַּחֲדָד לְרְשׁוֹת הָרַבִּים, פְּטוּר.
יֵשׁ עֲבוֹדָה זָרָה בַּתּוֹרָה, אֲבָל הַמְּשַׁתְּחָוֶה פְּטוּר, הֵרִי אֱלוֹ חִיבִין,
שְׁנֶאֱמַר (ויקרא ד) וְנָעַלְם דָּבָר, דָּבָר וְלֹא כָּל הַגּוֹף: